

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.21.164/2017/5. szám

A Szegedi Ítéltábla a **meghatalmazott képviselő neve (címe)** által képviselt **I.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos I. rendű, **II.rendű felperes neve (címe)** II. rendű és **III.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos III. rendű felpereseknek – a Bársonyné dr. Magó Krisztina ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti lakos székhelyű alperes ellen személyiségvédelmi igény iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2017. november 3. napján kelt 10.P.22.360/2016/39. sorszámu ítélete ellen az alperes részéről 41. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

R É S Z- É S K Ö Z B E N S Ő Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság részítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, rész- és közbenső ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit **helybenhagyja** azzal a pontosítással, hogy az I. rendű felperes sérelemdíj iránti követelésének jogalapja áll fenn.

A le nem rótt 60.000,- (Hatvanezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

A rész- és közbenső ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A felperesek régóta élnek a **(város 1 neve), (tanya neve, száma)** szám alatt. 2015. augusztus 4-én 15 óra körüli időben arra lettek figyelmesek, hogy kerítésük mellett, a bejárat kaputól nem messze két személy tartózkodik, akik hangos zajt csaptak, ezért rendőri intézkedést kértek. A rendőrök helyszínre érkezése előtt megjelent **(személy 1)** és felesége, ők a két személyt a kapuból elvitték. Majd a járőrök jelenlétében az ugyancsak a felperesek kapujához ért **(személy 2)** szitkozódni kezdett, fenyegette őket. Rendőri intézkedés nem történt. Legalább fél óra elteltével mind a rendőrök, mind az elkövetők elvonultak.

Nem sokkal később az I. és III. rendű felperesek hazafelé tartottak, amikor észlelték, hogy **(személy 2)** és 3 társa gyalogosan, szitkozódva közelít a tanya felé. Miután mindannyian a tanyához értek, köztük tettelegességre került sor, melynek során a III. rendű felperes tenyerén mély vágott sebet ejtettek. A III. rendű felperes emiatt az ügyeletre indult, az I-II. rendű felperesek pedig telefonon értesítették a rendőrséget. A rendőrök kiérkezésekor megjelentek a támadó személyek ismerősei is, közösen szitkozódtak, ordítoztak és életveszélyesen fenyegették a felpereseket. Egyikük kezében fejsze volt, majd rendőri felszólításra azt eldobta. **(Személy 2)** a földről egy fél téglát vett fel, azt a II. rendű felperes felé dobta, azonban az a lemezkerítés felső részébe csapódott. Mindezek az alperes szolgálatot teljesítő rendőrei jelenlétében történtek. A rendőrök a helyszínelést megkezdték, a garázda személyek közül azonban senkit sem állítottak elő.

Este 21 óra tájban ismét többen jelentek meg a felperesek tanyájánál és **(személy 2)** sörösüveget dobott a háztető felé. A felperesek kihívták a rendőrséget. A kiérkező járőr lámpával megnézte a szilánkokat, majd elment.

22 óra 30 perc körüli időben **(személy 2 és személy 3)** megjelent a tanyánál, üvöltöztek, a felperesek pedig ezt is jelezték a rendőrség felé.

Hajnali 2 óra 30 perckor a tanya előtt megállt két gépkocsival kb. 7 személy, köztük **(személy 2 és személy 3)**, ordítottak, fenyegetőztek. **(Személy 3)** a kapura ugrott lángszóróval a kezében. A lángszórót a ház sarka felé irányította, eközben a többi elkövető különféle eszközökkel verte a kaput és ők is üvöltöztek. A felperesekben komoly riadalmat keltettek az események, ezért a 107-es segélyvonalat hívták. A kapu a heves ütlegetésre kinyílt, közben **(személy 3)** a kezében lévő lángszórót folyamatosan használta.

Kiérkeztek a helyszínre a járőrök, akiknek a felperesek megmutatták a lángszóró és az ütések nyomait a kapun. A rendőrök fényképfelvételeket készítettek. A helyszínelés hajnali 4 óráig tartott, a rendőrök közel 5 óra 30 percig járőroztek a tanya körül.

A felperesek ezalatt észlelték, hogy még a közelben van az elkövetők autója, ezért kérték a rendőröket intézkedés megtételére. A jelenlévő őrnagy telefonon hívta 3 óra 3 perckor a járőr és őrszolgálati alosztályvezetőt, aki készenléti ügyeleti szolgálatot látott el. Jelentette, hogy az elkövetők már nincsenek a helyszínen, viszont az éjszaka folyamán azt tapasztalták, hogy házuknál legalább 20 fő gyűlt össze és nem kizárt, hogy az elkövetők a közelben tartózkodnak. Az ügyeleti szolgálatot ellátó alezredes arra tekintettel, hogy a garázda jellegű cselekmények akkor már nem voltak folyamatban, a rendelkezésre álló rendőri erők pedig nem lettek volna elegendők az elkövetők előállítására, azt az utasítást adta, hogy a reggeli munkakezdésig a helyszínt biztosítsák. A helyszínbiztosítást ennek megfelelően elvégezték, annak ideje alatt esemény nem történt.

Ezzel párhuzamosan – 3 óra körüli időben – az intézkedő őrnagy telefonon tájékoztatta az alperes rendőrszázadosát is a történetekről, aki utasította, hogy a helyszínen folytatólagos szemle kerüljön megtartásra. Ugyanakkor kérte a szolgálatirányító parancsnokot, hogy a távolban észlelt járművet próbálják meg intézkedés alá vonni, indokolt esetben utasait előállítani. Ez az intézkedés elmaradt.

Garázdaság büntette miatt **(személy 2)** és társai ellen a **(város 1 neve)**-i Rendőrkapitányságon 1033/2015. bü. szám alatt indult büntetőeljárás.

A **(város 2 neve)**-i Járási és Nyomozó Ügyészség 2016. április 1-jén kelt Fkb.4791/2015/50. számú határozatával helyt adott a felperesek rendőri intézkedés elmulasztása miatt előterjesztett panaszának. Indokolásában rögzítette, a nyomozati iratokat, a készült jelentéseket, az időközben a felperesek által becsatolt és az intézkedés egy részét érintő videofelvételt megvizsgálva megállapította, szakszerűtlen rendőri intézkedés történt, egyértelmű, hogy az adott helyzetben nem tettek meg minden intézkedést, mely indokolt lett volna.

A felperesek a Független Rendészeti Panasztestülethez is fordultak, mely 2016. július 7-én kelt 123/2016. (VII. 7.) számú állásfoglalásával ugyancsak megállapította a szakszerűtlen rendőri intézkedést.

A felperesek módosított keresetükben személyiségi jogaik alperes általi megsértésének megállapítását, bocsánatkérésre és sérelemdíj fizetésre kötelezését kérték. Hivatkozásuk szerint a **(város 1 neve)**-i Rendőrkapitányságon 2015. augusztus 4. és 2016. március 14. között folyt büntetőeljárás során az alperes megsértette a tisztességes eljáráshoz fűződő jogaikat, így a 2015. augusztus 4-i rendőri intézkedés során rendőreinek mulasztásával az I. és II. rendű felperesek emberi méltóságához, magánszféra sérthetetlenségéhez fűződő jogait, valamint mindhárom felperes esetében az egyenlő bánásmódhoz fűződő jogát. Ezekkel összefüggésben különböző mértékű sérelemdíjra tartottak igényt. Hivatkoztak a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.)

62/D. § (1) és (2) bekezdésére, valamint a Pp. 2. §-ára. Sérelmezték az ügyintézés szubjektivitását, az igazságszolgáltatás elfogultlanságának és pártatlanságának csorbulását. Előadták, a **(család vezetőkéneve)** család tagjai 2002 óta követtek el különféle bűncselekményeket, ezért költöztették őket ki a település belvárosából, így kerültek a felperesek tanyájának közelébe. Kifogásolták, hogy a 2015. augusztus 4-i rendőri intézkedés során az alperes délután kikerkező járőrei nem igyekeztek a súlyosabb jogsértések megelőzése érdekében a garázda csoport tagjait előállítani, bár jogsértő magatartást a jelenlétükben tanúsítottak. Álláspontjuk az volt, ezzel elbagatellizálták a már akkor is súlyos incidenst, ezt követően pedig – hajnali 3 óra körül – ugyancsak elmulasztották az elkövetők kézrekerítését. Hivatkoztak az Alaptörvény 6. Cikkére és 15. Cikkére, valamint az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) határozatára. Hangsúlyozták, komoly érzelmi megterhelést, állandó félelmet keltett bennük az elkövetők jelenléte, ami az I. rendű felperesnél súlyos pszichés megbetegedést is okozott, ezért mezőgazdasági termelő tevékenységét is csak nehezen tudja ellátni, emellett krónikus szívbetegségben szenved.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Elismerte azt a tényt, hogy a rendőri intézkedés elleni panasz elbírálásakor – parancsnoki kivizsgálás után – megállapították, a rendőrök a kisebb jogkorlátozással járó intézkedés mellett döntöttek. Álláspontja szerint ez azt jelenti, hogy jogszerű, ám szakszerűtlen rendőri intézkedés történt: az adott helyzetben nem tettek meg minden intézkedést, mely indokolt lett volna, jogszerűtlen magatartást azonban ezzel nem valósítottak meg. Fontosnak tartotta kiemelni, hogy az intézkedéseket, majd később a büntetőeljárást is nehezítette, hogy a felperesek nem működtek együtt a nyomozóhatósággal. A továbbiakban azzal érvelt, hogy nem sérült a felperesek tisztességes eljáráshoz fűződő joga, mivel a **(város 1 neve)**-i Rendőrkapitányság rendőrei a szolgálatirányító parancsnok felé feljelentési kötelezettségüknek eleget tettek, az ügyben a büntetőeljárást 2015. augusztus 4-én elrendelték. A felperesek eljárásban való részvételének joga pedig mind a rendőri intézkedések, mind az azt követő büntetőeljárásban biztosítva volt, álláspontjukat kifejtették, bizonyítékaikat előadhatták. Mivel az alperes részéről jogsértés nem történt a rendőri intézkedés során, a sérelemdíj iránti igény alaptalan.

Az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes a **(város 1 neve)**, **(tanya neve, száma)** szám alatti ingatlan előtt **(személy 2)** és társai által 2015. augusztus 4-én és augusztus 5-én elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatos intézkedései elmulasztásával megsértette az I., II. és III. rendű felperesek tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogát, az I. és II. rendű felperesek emberi méltóságához és a magánszféra sérthetetlenségéhez fűződő személyiségi jogát. Megállapította, hogy az alperest a fenti jogsértésekből eredően kártérítési felelősség terheli az I. rendű felperessel szemben. Kötelezte az alperest a II. rendű felperesnek 750.000,- forint és késedelmi kamatai megfizetésére, ezt meghaladóan a II. rendű felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperest, hogy az I., II. és III. rendű felperesekhez címzett levélben az elkövetett jogsértésekért kérjen bocsánatot. A felperesek egyenlő bánásmód megsértésének megállapítására irányuló keresetét elutasította. Indokolásában mindenekelőtt a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogsértést vizsgálta. A Pp. 2. § (1) bekezdésére való felperesi hivatkozás kapcsán rámutatott, az az alperes eljárására nem alkalmazható, felelősségét érintően az Alaptörvény XXIV. Cikk (1) bekezdésén alapuló eljárási alapjog érvényesülése vizsgálható. Ez lényegében azokat a garanciákat foglalja magában, amelyek rendeltetése, hogy a jogok bíróság vagy más hatóság előtti érvényesítése olyan eljárásban történjék, ami biztosítékot jelent a törvényes és elfogultlan döntésre. Ennek keretében kimerítően taglalta az alperes járőreinek jelentésében foglaltakat, azokat egymással egybevetette és arra a következtetésre jutott, hogy a felperesek helyzete az elkövetők folyamatos magatartása miatt tovább súlyosbodott az éjszaka elszenvedett támadássorozat következtében akkor, amikor az alperes forró nyomon nem indult az elkövetők felkutatására, meg sem kísérelte megállapítani az elérhető távolságban lévő jármű utasainak kilétét, nem intézkedett velük szemben.

Ha megteszi, a bűncselekménnyel összefüggésbe hozható elkövetői eszköz, a lángszóró lefoglalásra kerülhetett volna. A felperesek sérelmére elkövetett cselekmény megnyugtató kivizsgálása helyrehozhatatlan hátrányt szenvedett, ami korlátozta a felperesek tisztességes eljáráshoz való alapjogát. Lényegesnek tartotta, hogy az eset rekonstruálása is alapvetően a felperesek videofelvételeinek köszönhető. Hangsúlyozta, az alperes a támadások ellenére szabadlábban hagyta elmenni a helyszínről az elkövetőket, nem számolva a valószínűsíthető további hátrányos helyzet bekövetkeztével és őrizetbe vételükről is csak azután határozott, hogy a felperesek a videofelvételeket nyilvánosságra hozták, illetve a médiához fordultak. Döntését az Rtv. 2. § (1), 13. § (1) és (2), 15. § (1), valamint 24. § (1) és 33. § (1) bekezdéseire alapította. Elfogadta a felperesek érvelését tekintetben is, hogy a délutáni események során nem bagatell sérelemről, hanem emberi élet kioltására is alkalmas eszközzel, késsel okozott sérülésről volt szó, ami nyilvánvaló félelmet keltett a felperesekben és önmagában megalapozhatta volna az azonnali előállítást. Az alperesi rendőrök bár akkor érkeztek a helyszínre, amikor a sérülést szenvedett III. rendű felperes már nem tartózkodott otthon, mégis lehetőségük lett volna őt azonnal felkeresni, meggyőződni az ellene elkövetett cselekményről, melyet az utóbb elkészült orvosi látleletet is igazolt. Kiemelte, kellő tájékozódással megfelelő mennyiségű információ állhatott volna az alperes rendelkezésére, különösen amiatt, hogy a tettegesség helyszíne a felperesek lakóhelye volt. Mivel pedig az észlelt bűncselekmények közvédelemre üldözendők, nem fogadta el az alperes védekezését a felperesek nyomozás során tanúsított magatartására vonatkozóan.

Úgy ítélte meg, az éjszakai eseménnyel kapcsolatban az alperes indokolatlanul hivatkozott a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 4. § (2) bekezdésére, az állandó bírói gyakorlat szerint ugyanis a közhatalmi szervezet az állampolgárok jogainak megsértése esetén nem mentesülhet a felelősség alól szervezeti hiányosságaira hivatkozva. A 4. § (7) bekezdése értelmében a rendőr intézkedése előtt felméri, hogy rendelkezésére állnak-e azok az eszközök, amelyekkel a megkezdett intézkedést eredményesen be tudja fejezni, ha nem, úgy annak megkezdése előtt segítséget kér. Az alperes nem vitatta, hogy a felperesek segítséget kértek, azt azonban nem kapták meg, így elmaradt – a felperesek bűncselekmény felderítéséhez fűződő jogos érdekeit is sértve – a szükséges lényeges eljárási cselekmény, ezáltal az eljárás elhúzódott, sérült a tisztességes eljárás alapjogi követelménye. Ezzel az alperes megsértette a BM rendelet 4. § (3) bekezdését, valamint 8. § (1) és (3) bekezdését.

Ítéletének indokolásában az elsőfokú bíróság részletesen ismertette az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jog jogelméleti megközelítését, megállapítva, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjog sérelmével párhuzamosan, ugyanazon indokok mentén sérült a felperesek ezen személyiségi joga is.

Ugyancsak alaposnak találta a magánszféra sérthetlenségéhez fűződő jog sérelmét. Kifejtette, az eseménysorozat a felpereseket családként érintette, a támadás egyúttal az I. és II. rendű felperesek otthona ellen is irányult, ezért az alperesi mulasztás következtében szükségképpen sérült a Ptk.-ban nevesített magánélethez, magánlakáshoz fűződő személyiségi joguk.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése kapcsán ismertette a kialakult bírói gyakorlatot az idevonatkozó jogszabályi háttérrel. Kiemelte, a felperesek a 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) 19. § (1) bekezdés a) és b) pontjában előírt valószínűsítési kötelezettségüknek nem tettek eleget, nem mutattak fel bizonyítékot arra, hogy az alperesi mulasztás nemzetiségük, anyanyelvük, illetve keresztény identitásuk miatt történt.

Mivel a keresetet a személyiségi jogsértés megállapítása iránt túlnyomó részben megalapozottnak találta, helyt adott az elégtétel adására irányuló igénynek.

A sérelemdíj kapcsán arra a következtetésre jutott, hogy a II. rendű felperes személyiségi jogai közül az alperesi magatartásával többet is megsértett, azt jelentős súlyúnak értékelte. Figyelembe vette azt is, hogy a hosszú évek óta fennállott megoldatlan helyzet valós, a városi környezettől elszigetelt tanyasi környezet fokozottabb védelmet igényelne az alperes részéről. Mérlegelte, hogy a

felperesek mezőgazdasági őstermelők, amely az adott területhez köti őket. A II. rendű felperes terhére értékelte ugyanakkor, hogy a videofelvételek tanúsága szerint csak többszöri felszólításra hagyta abba a szóváltást. A Ptk. 2:52. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 6:519. §-a alapján megállapította, az alperes nem tudta magát kimenteni a felelősség alól, az elkövetett mulasztással okozati összefüggésben álló tényleges hátrány bekövetkeztét a II. rendű felperes pedig nem volt köteles bizonyítani.

Mivel az I. rendű felperes kereseti előadása szerint megbetegedései összefüggésbe hozhatók a perbeli eseményekkel és igazságügyi orvosszakértő kirendelését is indítványozta, az ő relációjában a kártérítési felelősség jogalapjáról hozott döntést. A III. rendű felperes keresete teljes egészében, az I. és II. rendű felperesek megállapítási keresete ugyancsak teljes egészében elbíráلható volt, ezért etekintetben részítélettel döntött.

A rész- és közbenső ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, elsősorban annak részbeni megváltoztatása és a kereset teljes elutasítása, másodsorban a II. rendű felperesnek megítélt sérelemdíj 100.000,- forintra való mérséklése érdekében. Továbbra is állította, az, hogy forró nyomon nem indult meg az elkövetők felkutatása, nem volt jogellenes, csupán a szakszerűtlenség tényének megállapítására adhat okot. Önmagában a nyomozóhatóság eljárásának szakszerűtlensége nem alapozza meg a kirívóan jogellenes magatartást. Kiemelte ugyanakkor, mindenben eleget tett a BM rendelet előírásainak, valamennyi esetben konkrét rendőri intézkedés történt, de a felperesek a személyiségi jogi perben egyébként sem sérélmezhetik a büntetőeljárásban és az azt megelőzően tett egyes rendőri intézkedéseket. Véleménye az volt, az elsőfokú bíróság nem értékelte kellő súllyal, hogy a **(város 1 neve)**-i Rendőrkapitányság rendőrei a felperesek valamennyi bejelentésére intézkedtek és az megfelelt a szolgálati szabályzatnak. Az alperes szándéka és célja semmiképpen nem a később kialakult helyzet volt, hanem egy esetleges törvénytelen előállítás következményeivel számolt. A rendőrök mérlegelték, hogy rendelkezésre állnak-e azok a rendőri erők és eljárásjogi eszközök, melyekkel a megkezdett intézkedést eredményesen be tudják fejezni. Mivel nagyobb érdeksérelemmel járt volna, ha a megkezdett intézkedést nem fejezik be, azért döntöttek úgy, ahogy az társadalmilag általában elvárható, amellyel a résztvevők emberi méltóságának, személyiségi jogainak sérelmét kívánták elkerülni. Hangsúlyozta, jogszerűtlen rendőri intézkedést sem a parancsnoki kivizsgálás, sem a nyomozást felügyelő ügyészség nem állapított meg. A sérelemdíj mérséklését pedig az indokolja, hogy a II. rendű felperes életvitelére kiható esemény nem történt, jelenleg is teljes értékű életet él.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme – tartalmában – az elsőfokú határozat helybenhagyására irányult.

A fellebbezés **alaptalan.**

A jogvita elbírálására az állított jogsértés időszakából adódóan – osztva az elsőfokú ítéletben e körben kifejtetteket – a 2013. évi V. törvény (Ptk.) rendelkezései az irányadók.

A Ptk. általános jelleggel védi a személyiségi jogokat (Ptk. 2:42. § (1) bekezdés), melyeket nem sorol fel kimerítő jelleggel. A 2:42. § (2) bekezdése generálklauzulaként rögzíti az emberi méltóságnak – mint az egyes személyiségi jogok „anyajogának” – és az abból fakadó személyiségi jogoknak a védelmét azzal, hogy azokat mindenki köteles tiszteletben tartani, a 2:43. § a) pontja pedig külön is nevesíti a testi épséghez, egészséghez való jogot. Főszabály szerint minden személyiségi érdeksérelmet okozó, illetve azt veszélyeztető magatartás jogellenes, bizonyos körülmények azonban a személyiségi jogsértés jogellenességét kizárják. Ilyen lehet, ha az adott magatartás tanúsítására jogszabály ad lehetőséget a jogsértő számára. Az ezen túlmutató jogsértés viszont már jogellenes, így a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a)-e) pontjaiban és 2:52. §-ában írt

jogkövetkezményeket vonhatja maga után. Az előbbieket objektív, felróhatóságtól független szankciók, míg az utóbbi a sérelemdíj, aminek célja közvetett kompenzáció, illetve pénzbeli elégtételt jelentő magánjogi büntetés. Lényeges, hogy a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges (Ptk. 2:52. § (2) bekezdés). A rendelkezés helyes értelmezése szerint azonban a sérelmet szenvedett fél az őt ért nemvagyoni sérelemért követelhet sérelemdíjat, vagyis a sérelemdíj megítélésének feltétele a nemvagyoni sérelem bekövetkezése, nem elégséges hozzá a személyiségi jogsértés ténye, amely kifejezést a jogszabály a személyiségi jogsértés objektív szankciójánál használ. A bíróság tehát – még akkor is, ha a személyiségi jogsértés ténye egyébként igazolt – elutasíthatja a sérelemdíj iránti igényt akár azért, mert az adott személyiségi jogsértés alkalmatlan arra, hogy nemvagyoni hátrányt okozzon, akár azért, mert köztudomású tények értékelésével arra a következtetésre jut, hogy ilyen jellegű sérelem nem állt elő a jogában egyébként megsértett félnél, de az alperes is bizonyíthatja, hogy a felperest immateriális hátrány nem érte vagy az bagatell.

A felperesek keresetükben arra hivatkoztak, hogy az alperes a közhatalom gyakorlása során, azzal összefüggésben sértette meg nevesített személyiségi jogait, ezért a Ptk. 2:52. § (2) bekezdésének utaló szabálya folytán – ha a személyiségi jogsértés ténye, annak jogellenessége igazolt – sérelemdíj iránti követelésük megalapozottságához a Ptk. 6:548. § (1) bekezdésének speciális és a deliktualis felelősség (Ptk. 6:519. §) általános feltételeinek fennálltát kellett bizonyítaniuk azzal, hogy csak kirívóan súlyos jogsértés vezethet a sérelemdíjban való marasztaláshoz (hasonlóan: eBDT 2008.1817.).

Az alperes nem tette vitássá, hogy a per alapját képező eljárásban szakszerűtlenül intézkedett, ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy intézkedése mégsem volt jogellenes, így személyiségi jogi perben nem is sérelmezhető.

A fenti levezetés és az alperes védekezése alapján a perben elsősorban azt kellett vizsgálni, hogy az alperest milyen intézkedési kötelezettség terhelte. A rendőrség alapvető feladataként meghatározott, a bűncselekmények megakadályozását, a közbiztonság, a közrend védelmét előíró Alaptörvényi rendelkezés (46. Cikk (1) bekezdés) olyan alkotmányos cél, amelynek elérése és fenntartása egyben az élet védelmének is szolgálja. A közbiztonság és a közrend védelmének biztosításához az államnak megfelelő jogosítványokkal és eszközökkel kell felruházni a rendőrséget, ezek hiányában ugyanis az Alaptörvényben megszabott feladatot nem lehetne teljesíteni. A rendőr ugyanakkor az átlagemberhez képest – vállalt hivatásánál fogva – gyakrabban szembesül olyan konfliktushelyzetekkel, amikor a saját, illetőleg mások élete veszélybe kerül. Ebből a helyzetből fakad az a körülmény, hogy a rendőr a közbiztonság és a közrend védelme során életvédelmi funkciót is ellát a számára az 1994. évi XXXIV. tv.-ben (Rtv-ben) biztosított eszközök alkalmazásával:

A rendőr jogkörében eljárva *köteles* intézkedni, vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt, vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni. Ez nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt *kell* választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel, vagy károkozással jár. Ezen túl a rendőr *köteles* a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzá fordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A magánérdekek védelme csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége

meghiúsulna, vagy számottevően megnehezülne. Az eljáró rendőr intézkedés megtétele céljából a hatóság, vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható (Rtv. 13. § (1), (2) bekezdések, 15. § (1) és (2) bekezdések, 24. § (1) és (2) bekezdés, 33. § (2) bekezdés b) pont). Az Rtv. tehát tartalmaz olyan szabályokat, amelyek elengedhetetlenül szükségesek az emberi életre is kiható eszközök törvényi meghatározásához, azok alkalmazásához, védelméhez. Ezt írja elő a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 4. § (3) bekezdése is, vagyis a rendőr az életet, testi épséget és vagyonbiztonságot közvetlenül veszélyeztető magatartás észlelése esetén *köteles* intézkedni. Az intézkedési kötelezettség azonnali és halaszthatatlan beavatkozást jelent egy nyilvánvalóan külön eljárás lefolytatása nélkül is megállapítható, az állampolgárok személyét, javait sértő vagy veszélyeztető helyzet esetén. Azzal, hogy ezt a kötelezettségét az alperes megszegte, súlyos eljárási alapjogsértést követett el. Az ítéletábra nem osztja azt az alperesi álláspontot, hogy ez nem valósíthat meg személyiségi jogsértést és így ne járhatna sérelemdíj fizetési kötelezettséggel.

A törvény az alkotmányos alapjogok és a polgári jog kapcsolatában azt az álláspontot követi, hogy a polgári jogi személyiségvédelem köre nem azonos az alapjogok katalógusával. Bizonyos alapjogok (például az élethez, a testi épséghez, az egészséghez fűződő jogok) azonban egyben személyiségi jogoknak is minősülnek. Ez azzal a következménnyel jár, hogy megsértésük polgári jogi szankciókat is maga után vonhat. Abban az esetben pedig, ha a közhatalmat gyakorló szervnek az a kötelezettsége, hogy személyiségi jognak is minősülő alkotmányos alapjogokat védjen, kötelezettségének elmulasztásával személyiségi jogsértést előidézhet, megvalósíthat. Mivel a közbiztonság és közrend védelme a fentiek értelmében magában foglalja az állampolgárok életének, testi épségének védelmét is, ha ezt a kötelező feladatát az alperes nem látja el, nem teljesíti, az az érintett személyiségi jogának sérelmét okozhatja, különös tekintettel arra, hogy az ilyen jellegű jogsértés mulasztással is elkövethető.

Az alperes állította, lehetséges intézkedései kapcsán mérlegelte a résztvevők emberi méltóságának, személyiségi jogainak esetleges sérelmét, igyekezett elkerülni azok megsértését. Az Alkotmánybíróság a személyi szabadság jogának korlátozásával összefüggésben 65/2003. (XII. 18.) AB határozatában megállapította, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint az előállítás és az őrizetbevétel eljárási rendjét meghatározó rendelkezések megfelelnek a személyi szabadság átmeneti korlátozásához szükséges alkotmányos követelményeknek. Az emberi méltóság jogának sérelmét illetően 64/1991. (XII. 17.) AB határozatában azt is kifejtette, hogy az csak az élethez való joggal fennálló egységben abszolút és korlátozhatatlan. Egyes részjogai, mint az önrendelkezéshez, az önazonossághoz, a cselekvési szabadsághoz fűződő jogok azonban más alapjogokhoz hasonlóan korlátozhatók. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az alapvető jog korlátozása akkor marad meg az alkotmányos keretek között, ha az nem vonatkozik az alapjog érinthetetlen lényegére, továbbá ha a korlátozás elkerülhetetlen, valamint ha a korlátozás súlya az azzal elérni kívánt célhoz képest nem aránytalan. Ezt az elvet alkalmazva mutatott rá 46/1991. (IX. 10.) AB határozatában arra, hogy ellentétes az emberi méltósághoz való alapvető joggal, ha valakivel szemben kellő alap nélkül alkalmaznak hatósági kényszert és ezáltal az állam indok nélkül avatkozik be a magánszféra körébe tartozó viszonyokba. Az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjában írt intézkedést a közrend és a közbiztonság védelméhez fűződő közérdek indokolja, és az teszi szükségessé, ha az érintett személyek a hatósággal való együttműködésre készséget nem mutatnak. Az ilyen kellő indokkal alkalmazott hatósági intézkedés, az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjának megfelelő előállítás az érintett személyek emberi méltóságához való jogának érvényesülését az elérni kívánt célhoz képest aránytalan mértékben nem korlátozza (9/2004. (III. 30.) AB határozat), így nem idézi elő az Alaptörvény II. Cikkben megfogalmazott emberi méltóság sérelmét sem.

A feltárt tények alapján a perbeli esetben egyértelmű, hogy a 2015. augusztus 4-5-iki események során a felperesek élete, testi épsége volt veszélyben, amivel az alperes intézkedő rendőreinek is

tisztában kellett lenniük már csak az elkövetők által használt eszközök miatt is. Ezen túlmenően a rendőrök jelenlétében a felperesek életére és testi épségére fenyegető kijelentéseket is tettek. Ilyen körülmények között sem az Rtv., sem a BM rendelet nem biztosít olyan mérlegelési lehetőséget, aminek eredményeként arra a következtetésre jussanak, hogy az elkövetőkkel szemben – a felperesek élete, testi épségének védelmében – intézkedés nem szükséges.

Összevetve az elkövetők emberi méltóságához, valamint a felperesek élethez és testi épséghez fűződő személyiségi jogait, ez utóbbi mindenképpen elsőbbséget élvez, a rendőri intézkedés törvényi célja is ezt helyezi előtérbe. Jelen esetben az elkövetők közvetlen veszélyhelyzetet idéztek elő, vagyis ha az alperes jogszabályi kötelezettségének eleget téve intézkedik, az magatartásának jogellenességet kizárta volna, tehát az előállítással nem sérülhetett volna az elkövetők emberi méltóságához fűződő személyiségi joga.

Összegezve: mivel a közrend és közbiztonság védelme, ezzel együtt az élet és testi épség biztosítása mind az Alaptörvény, mind az Rtv. és a BM rendelet rendelkezései szerint intézkedési kötelezettséget teremt az alperesre, ennek elmulasztása olyan kirívóan súlyos jogsértés, amely egyben a felperesek személyiségi jogának sérelmét okozta. Az, hogy az intézkedés elmaradásával a felperesek jelentős, súlyos immateriális hátrányokat szenvedtek, köztudomású tényként (Pp. 163. § (3) bekezdés) elfogadható, hiszen könnyen belátható, hogy az egy éjszakán át tartó, fokozottan feszült, életet, testi épséget veszélyeztető helyzet nyilvánvaló és a későbbiekre is kiható félelmet keletkeztetett bennük. Ebben az alperes szerepe azért is jelentős, mert a törvénytisztelő állampolgárok alappal várják el a rendőröktől a védelmet, ennek érdekében az intézkedést, így ha ez elmarad, az értelemszerűen külön félelmet és bizalomvesztést okoz.

A II. rendű felperes részére megállapított sérelemdíj mérséklésére irányuló jogorvoslati kérelemmel összefüggésben nem hagyható figyelmen kívül, hogy a sérelemdíj nem csupán kompenzációs jellegű, hanem egyben magánjogi büntetés is. Ez utóbbi kapcsán a sérelemdíj mértékének megállapításakor figyelembe kell venni az alperes esetében mulasztásban megnyilvánuló jogsértés súlyát. Egyetértve az elsőfokú bíróság álláspontjával, az ítélet tábla azt jelentősnek és súlyosnak értékelte. A felpereseket a perbeli napokon több alkalommal több személy az élet kioltására is alkalmas eszközökkel (kés, balta, lángszóró) fenyegette még az intézkedő rendőrök jelenlétében is, az alperes munkatársai mégsem intézkedtek az előírásoknak megfelelően, ahogy az sem hagyható figyelmen kívül, hogy mulasztásuk elősegítette az elkövetők további, a felperesek életét, testi épségét, vagyonát veszélyeztető magatartásának folytatását, mely súlyosabb jogsértéshez vezetett. A perbeli napokon történt eseménysorozat nyilvánvalóan olyan pszichés megterhelést jelentett főként a család fő számára, mely kompenzációt igényel. Ezt a köztudomású tényt fogadta el – helyesen – az elsőfokú bíróság az I. rendű felperest ért hátrány értékelésekor és az összeget helytállóan mérlegelte, az eltúlzottnak nem tekinthető.

A felperesek keresete azonban nem nemvagyoni kártérítésre, hanem – éppen a jogsértés időpontjából adódóan – sérelemdíjban való marasztalásra irányult, ami nem minősül kártérítésnek. Az elsőfokú bíróság is a sérelemdíjjal kapcsolatos érveit fejtette ki indoklásában. Ennek következtében az ítélet tábla a közbenső ítéletnek a kártérítés jogalapjára vonatkozó rendelkező részi rendelkezését pontosította.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illetékről az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdésének figyelembevételével rendelkezett.

Szeged, 2018. május 18.

Dr. Kiss Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
előadó bíró

Dr. Bálint Attila s.k.
táblabíró